

**VASEMMISTOLIITON
ULVILAN KUNNALLISJÄRJESTÖ RY**

60 vuotta

VASEMMISTO
VÄNSTERFÖRBUNDET **LIITTO**

vasemmisto

VASEMMISTOLIITON ULVILAN KUNNALLISJÄRJESTÖ RY

1955 – 2015

60 vuotta

Koonnut ja kirjoittanut Pekka Tuori

Sisällys

Aluksi	3
Työväenpuolueiden historiaa	3
Kunnallisjärjestön alkutaival	4
Jäsenyhdistyksistä	5
Toimihenkilöitä	6
Kunnallisvaalit	8
Toiminnasta	10

Aluksi

Historiatietojen kerääminen on usein melko vaikeaa. Näin se oli tälläkin kerralla. Joku oli kuitenkin viisaasti ajatellut ja toimittanut alkuaikojen toimintakertomuksia, pöytäkirjoja ja muita papereita Kansan Arkistoon Helsinkiin. Pyysin sieltä kopiot kaikista toimintakertomuksista, joita löytyikin vuosilta 1956 – 1979. Siellä olisi ollut myös pöytäkirjoja vuosilta 1953 – 1979. Niistä en kuitenkaan pyytänyt kopioita, enkä käynyt niitä tutkimassa. Pyysin sieltä kuitenkin pari 1950-luvun pöytäkirjakopiota.

Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteristä hankin kopion perustamiskirjasta sekä historiaotteen, josta selviää kaikki sinne ilmoitetut nimenkirjoittajat. Alkuaikoina nimenkirjoittajia ovat olleet vain puheenjohtaja ja sihteeri sekä 1990-luvulta myös varapuheenjohtaja ja vasta vuodesta 2015 alkaen lisäksi myös taloudenhoitaja. Usein kuitenkin yhdistyksissä käy niin, ettei kaikista henkilövaihdoista tehdä ilmoitusta yhdistysrekisteriin. Tämän yhdistyksen osalta en tiedä, miten asiat on hoidettu siihen suuntaan. Useita vaihdoksia sinne oli kuitenkin ilmoitettu. Paremmat tiedon puutteessa oletan, että henkilöt ovat toimineet ilmoitetussa tehtävässä aina siihen asti kuin seuraava ilmoitus on tehty tai uusi tieto löytyy toimintakertomuksesta tai pöytäkirjasta. Kaikista toimintakertomuksista ei kuitenkaan selvinnyt kunnallistoimikunnan kokoonpanoa, puhumattakaan kunnanvaltuutettujen nimistä ja määristä. Siksi kunnallisvaalien tuloksia piti etsiä useammasta paikasta. Uusimmat löytyivät omista arkistoistani ja verkosta oikeusministeriön vaalisivuilta. Jotain löytyi myös Tilastokeskuksen sekä Kansalliskirjaston Doria-nettisivuilta, mutta valtuutetuiksi valittujen nimet löytyivät kuitenkin parhaiten Ulvilan kaupungin arkistosta.

Vuodesta 1992 alkaen aina tähän päivään asti löytyy papereita omista arkistoistamme. Pöytäkirjoja on melko hyvin säilynyt tältä ajalta, mutta toimintakertomuksia on tallella vasta vuodesta 1999 alkaen. Vuoden 1979 jälkeinen aika aina vuoteen 1992 asti jäi siis melko hataralle pohjalle. Ehkä joiltakin sen ajan toimijoilta ovat yhdistyksen paperit päässeet katoamaan.

Työväenpuolueiden historiaa

Aikoinaan Suomen työväestö toimi yhdessä puolueessa, kun Suomen Työväenpuolue perustettiin vuonna 1899. Sen nimi vaihdettiin vuonna 1903 Suomen Sosialidemokraattiseksi Puolueeksi (SDP). Puolueen radikaalit perustivat elokuussa **1918** Moskovassa **Suomen Kommunistisen Puolueen** (SKP). Se joutui kuitenkin pitkään toimimaan Suomessa maanalaisena. Kommunistit ja SDP:ssä toimineet radikaalit vasemmistolaiset perustivat vuonna 1920 Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen (SSTP). Sen järjestörunгон muodostivat SDP:stä eronneet yhdistykset. Alkuvuodesta 1923 SSTP vaihtoi nimensä Suomen Työväenpuolueeksi (STP) poistaen varovaisuussyistä viittauksen sosialismiin. Elokussa 1923 kuitenkin pidettiin STP:n eduskuntaryhmän, puoluetoimikunnan ja sihteeristön jäsenet sekä muita toimihenkilöitä. Viranomaiset perustelivat pidätyksiä ja puolueen lakkauttamista yhteyksillä kiellettyyn Suomen Kommunistiseen Puolueeseen. Puolueiden välillä olikin runsaasti yhteyksiä ja SKP pyrki johtamaan STP:n politiikkaa siinä kuitenkaan aina onnistumatta. STP:n lakkauttamisen jälkeen sen kannattajat osallistuivat ainakin eduskuntavaaleihin vuonna 1924 perustetun Sosialistisen työväen ja pienviljelijöiden vaalijärjestön (STPV) kautta.

Vasta syksyllä **1944** perustettiin **Suomen Kansan Demokraattinen Liitto (SKDL)** sosiaali-demokraateista vasemmalla olleiden suomalaisten saatua takaisin lailliset toimintaoikeutensa jatkosodan päätyttyä. Suuri joukko SDP:n perusjärjestöjä siirtyikin sotien jälkeisinä vuosina SKDL:n alaisuuteen.

Vapun alla vuonna **1990** SKDL, SKP ja SNDL (Suomen Naisten Demokraattinen Liitto) yhdistyivät **Vasemmistoliitoksi**, johon tulivat mukaan myös SKP:sta erotetut Demokraattisen vaihtoehdon (Deva) kannattajat.

Kunnallisjärjestön alkutaival

Kunnallisjärjestön alkuvaiheet ajoittuvat jo vuoteen 1953. Vanhakylän Toverimajalla **19.4.1953** pidettiin Ulvilan Demokraattisten järjestöjen yhteinen kokous ja siinä perustettiin **yhteistyötoimikunta**. Sen puheenjohtajaksi valittiin Heikki Suomi ja sihteeriksi Lauri Salo (molemmat SKP:n Friitalan osastosta). Toimikunnan jäseniksi valittiin lisäksi Helmi Salo (Friitalan Dem. Naiset), Frans Tuori (SKDL:n Harjunpään osasto), Pentti Pöyhönen (SKP:n Harjunpään osasto), Archie Helin (Harjunpään Dem. Nuoret), Nikolai Lindroos (SKDL:n Ulvilan osasto), Jalo Lehto (SKP:n Ulvilan osasto), Pentti Haapasaari (Ulvilan Dem. Nuoret) ja Esko Joensuu (SKDL:n Kaasmarkun osasto). Varalle valittiin osastoista samassa järjestyksessä: Kauko Kivisaari, Suoma Kivisaari, Otto Sarin, Frans Santala, Rainer Raitaniemi, Urho Ketola, Aulis Helsten, Pertti Ketola ja Arvo Laiho.

Ulvilan kunnallisjärjestön syyskokous pidettiin **27.11.1955**. Luultavasti tämä järjestö on sama kuin edellä mainittu yhteistyötoimikunta. Ehkä nimi oli jossain vaiheessa vaihdettu, mutta siitä ei ole tietoa. Nissilänmäessä O. Sarinilla pidetyssä kokouksessa olivat läsnä Kalle Vesa ja Otto Sarin (SKP:n Harjunpään osasto), Rainer Raitaniemi ja Archie Helin (Harjunpään Dem. Nuoret), Helmi Salo (Friitalan Dem. Naiset), Lauri Salo (SKP:n Friitalan osasto), Urho Ketola ja Nikolai Lindroos (SKDL:n Ulvilan osasto), Frans Tuori (SKDL:n Harjunpään osasto) ja piiriä edusti Leevi Raitaniemi. Pöytäkirjan mukaan ”järjestöä ei ole rekisteröity, eikä se näin ollen ole saanut lain voimaa”. Tuossa kokouksessa katsottiin järjestön rekisteröinti tarpeelliseksi. Hyväksyttiin SKDL:n kunnallisjärjestön mallisäännöt ja nimeksi valittiin **Ulvilan Demokraattinen Kunnallisjärjestö**. Kunnallistoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Kalle Vesa ja muiksi vakinaisiksi jäseniksi Otto Sarin, Rainer Raitaniemi ja Frans Tuori sekä varajäseniksi Archie Helin ja Reino Tuori (kaikki olivat harjunpääläisiä).

Patentti- ja rekisterihallituksen arkistosta löytyy kuitenkin heti kuukauden päästä eli **28.12.1955** päivätty perustamiskirja, jossa lukee: ”Me allekirjoittaneet yhdistykset olemme tänään perustaneet **Suomen Kansan Demokraattisen Liiton Ulvilan Kunnallisjärjestö** nimisen yhdistyksen ja hyväksyneet sille mukana seuraavat säännöt.” Yhdistyksen perusti neljä yhdistystä: Suomen Kansan Demokraattisen Liiton Ulvilan yhdistys r.y. (allekirjoittajana puheenjohtaja Urho Ketola), Suomen Kansan Demokraattisen Liiton Harjunpään osasto r.y. (allekirjoittajana puheenjohtaja Otto Sarin), Suomen Kommunistisen Puolueen Harjunpään osasto r.y. (allekirjoittajana puheenjohtaja Pentti Pöyhönen) ja Suomen Kommunistisen Puolueen Ulvilan osasto r.y. (allekirjoittajana puheenjohtaja Arvo Laiho).

Virallisena perustamisajankohtana voidaan pitää päivämäärää 28.12.1955. Siitä on myös maininta vuodelta 1975, jolloin kerrotaan, että 28.12. tuli kuluneeksi 20 vuotta yhdistyksen perustamisesta. Yhdistys on merkitty yhdistysrekisteriin 7.2.1956, jota me olemme ennen pitäneet perustamisaikana. Kyseisen perustamiskokouksen osallistujista sekä ensimmäisen kunnallistoimikunnan jäsenistä ja varajäsenistä on tietämäni mukaan elossa vain Archie Helin. Ainakin toimintakertomuksissa yhdistyksen nimenä käytettiin alkuun Ulvilan Demokraattinen Kunnallisjärjestö ja vasta vuoden 1972 toimintakertomuksessa käytettiin ensimmäisen kerran nimeä SKDL:n Ulvilan Kunnallisjärjestö. Tässäkin siis oli pientä ristiriitaisuutta.

Kuten jo edellä mainittiin, Vasemmistoliitto perustettiin vuonna 1990. Meidän yhdistyksemme nimi muutettiin muotoon **Vasemmistoliiton Ulvilan kunnallisjärjestö ry** ehkä vuoden 1991 alusta. Kokouksen, jossa nimi muutettiin, pöytäkirja ei ole tallessa. Yhdistysrekisteri-ilmoitus on päivätty ja lähetetty 10.1.1991, mutta nimi ja sääntömuutos on kuitenkin virallisesti rekisteröity vasta 11.9.1992.

Jäsenyhdistyksistä

Suosmeren Työväenyhdistys on kaikesti perustettu alkujaan jo 1.5.1907. Ehkä se on sitten vä-
lillä lakkautettu, mutta uudelleen SKDL:n Suosmeren Työväenyhdistys perustettiin vuonna 1958. Samana vuonna perustettiin myös SKDL:n Friitalan yhdistys. Tällä hetkellä kumpikaan niistä ei ole toiminnassa.

Vanhimmat toimivat jäsenyhdistykset ovat Harjunpään Vasemmistoliitto (perustettu 8.4.1945, rekisteröity 14.11.1945) ja Vasemmistoliiton Ulvilan yhdistys (rekisteröity 16.11.1945). Kullaan yhdistys perustettiin vuonna 1960 ja siitä tuli ulvilalainen yhdistys vuoden 2005 alussa, jolloin Kullaan kunta liitettiin Ulvilan kaupunkiin.

Lisäksi ovat toimineet SKDL:n Kaasmarkun yhdistys (rekisteröity 1953) sekä SKP:n Harjunpään osasto (rekisteröity 1945), Friitalan osasto (?) ja Ulvilan osasto (rekisteröity 1949).

Myös naisyhdistyksiä on ollut toiminnassa: Friitalan Demokraattiset Naiset (rekisteröity 1950) ja Ulvilan Vanhankylän Demokraattiset Naiset (rekisteröity 1985). Muualla naiset toimivat omissa jaostoissa perusjärjestön alaisuudessa.

Nuorisjärjestöjä ovat olleet Harjunpään Demokraattiset Nuoret (rekisteröity 1945), Ulvilan Demokraattiset Nuoret (rekisteröity 1948) ja Friitalan Demokraattiset Nuoret (rekisteröity 1972) sekä pioneerien osastot.

Kunnallisjärjestöllä ei ole ollut henkilöjäseniä, vaan sillä on ollut vain jäsenyhdistyksiä.

Vuoden 2014 syyskokouksessa hyväksytty sääntömuutos mahdollistaa nyt myös henkilöjäsenet.

Toimihenkilöitä

Henkilöiden toiminta-ajoissa saattaa olla jonkin verran vääriäkin vuosilukuja, koska toimintakertomuksissa ei joka vuosi ollut mainintaa puheenjohtajasta ja muista toimihenkilöistä. Varsinkin varapuheenjohtajista ei ole tarkkaa tietoa 1980-luvulta.

Puheenjohtajat:

Kaarlo (Kalle) Vesa 27.11.1955 – 1962	7 v	
Kauko Kivisaari 1963 – 1964	2 v	
Olavi Eklund 1965 – 1976	12 v	kuoli tammikuussa 1977
Erkki Mäkinen 1977 – 1985	9 v	
Jouko Vuohiniemi 1986 – 1998	13 v	
Marja-Liisa Falin 1996	0,5 v	
Petri Haanpää 1999 – 2008	10 v	
Vesa Lahdenperä 2009 – 2013	5 v	
Kukka-Maaria Valkolumme 2014 – 2016	3 v	

Varapuheenjohtajat:

Otto Sarin 27.11.1955 – 1960	5 v	
Kullervo Laaksonen 1961 – 1967	7 v	
Paavo Raitaniemi 1968 – 1972	5 v	
Heikki Pihlman 1973 – 1975	3 v	
Erkki Mäkinen 1976	1 v	
Pentti Haavisto 1977, 1979, 1984	?	nämä vuodet varmoja
Matti Saarinen 1978	1 v	
?		
Alpo Nurmi 1991	1 v	vain tämä vuosi varma
Ismo Hakala 1992 – 1996	5 v	
Petri Haanpää 1997 – 1998	2 v	
Pirjo Mäkelä 1999 – 2004	6 v	
Matti Saarinen 2005 – 2012	8 v	
Marko Enonkoski 2013 – 2016	4 v	

Sihteerit:

Rainer Raitaniemi 27.11.1955 – 1958, 1960 – 1981	25 v
Archie Helin 1959	1 v
Jouko Vuohiniemi 1982 – 1985	4 v
Tuula Javanainen-Lehtivuori 1986 – 1990	5 v
Matti Saarinen 1991 – 1992	2 v
Anne Taavela 1993 – 2001	9 v
Pekka Tuori 2002 – 2016	15 v

Rahaston- / taloudenhoitajat:

Frans Tuori 27.11.1955 – 1959	4 v	kuoli joulukuussa 1959
Reino Tuori 1960 – 1967	8 v	
Pekka Raune 1968 – 1973	6 v	
Antti Vilponen 1974 – 1977	4 v	

Jaakko Tuominen 1978 – 1997

20 v

kuoli vuonna 1997

Anne Taavela 1998 – 2016

19 v

Nykyisten toimijoiden luottamustehtäviä

Jouko Vuohiniemi:

Joukon ensimmäinen kunnallinen luottamustoimi oli tielautakunnan jäsenyys vuosina 1973 – 1976. Sen jälkeen vuodesta 1977 alkaen hän oli yhden kauden kunnanhallituksen varajäsenenä ja sitten kunnanhallituksen jäsenenä vuosina 1981 – 2000. Vuosina 1985 – 2000 hän toimi valtuutettuna. Kunnallisissa luottamustehtävissä hän oli yhteensä 28 vuotta.

Kunnallisjärjestön toimikunnan jäsen hän oli vuosina 1977 – 1998, joista sihteerinä vuosina 1982 – 1985 ja puheenjohtajana vuosina 1986 – 1998. Hän on kuulunut kunnallisjärjestön toimikuntaan yhteensä 22 vuotta. Viimeiset pari vuotta Jouko on toiminut toiminnantarkastajana.

Lisäksi hän on toiminut pitkään Ulvilan yhdistyksen puheenjohtajana.

Joukolle myönnettiin kunnallisneuvoksen arvonimi vuonna 2007.

Anne Taavela:

Anne pääsi heti ensimmäisellä yrittämällä valtuustoon vuoden 1992 vaaleissa. Siitä alkaen hän onkin toiminut valtuutettuna eli nyt jo yli 23 vuotta. Hän on ollut myös kunnanhallituksen jäsenenä, eri lautakuntien jäsenenä sekä muun muassa pitkään myös lautamiehenä, minkä ansiosta hänelle on myönnetty herastuomarin arvo.

Kunnallisjärjestön sihteerinä Anne toimi vuosina 1993 – 2001 ja taloudenhoitajana vuodesta 1998 alkaen ja edelleen. Kunnallisjärjestötoimintaakin hänelle on kertynyt jo yhteensä 23 vuotta.

Lisäksi hän on toiminut pitkään Harjunpään Vasemmistoliiton puheenjohtajana.

Matti Saarinen:

Matti muutti Ulvilaan vuonna 1972 ja tuli melko pian toimintaamme mukaan, mutta lopetti vuonna 1992. Kunnes sitten taas hänet saatiin mukaan vuoden 2000 kunnallisvaaleihin. Siitä alkaen hän onkin toiminut valtuutettuna eli yhteensä yli 15 vuotta ja kunnanhallituksen jäsenenä vuosina 2001 – 2012. Jo 1970- ja 1980-luvuilla hän oli eri lautakuntien jäsenenä sekä yhden kauden hallituksen varajäsenenä.

Kunnallisjärjestön sihteerinä Matti toimi vuosina 1991 ja 1992, varapuheenjohtajana vuosina 1978 ja 2005 – 2012 sekä nykyisin toimikunnan jäsenenä.

Esa Ahlqvist:

Esa on toiminut Kullaalla erilaisissa kunnallisissa luottamustehtävissä, kuten esimerkiksi valtuutettuna, vuosina 1985 – 2000 ja Ulvilassa valtuutettuna 2005 – 2008. Kunnallista toimintaa hänelle on kertynyt yhteensä 20 vuotta.

Kunnallisjärjestön toimikunnan jäsen tai varajäsen hän on ollut vuodesta 2009 alkaen ja on edelleenkin.

Oma toimintani kunnallispolitiikassa

Olen ollut lähes koko ikäni jollakin tavalla mukana kunnallispolitiikassa, ensin välillisesti isäni Reinon kautta ja paljon myöhemmin vähän aikaa itsekin.

Isäni oli mm. kunnallislautakunnassa vuodesta 1946 alkaen kolme vuotta ja sitten se muuttui kunnanhallitukseksi, jossa hän toimi aina vuoden 1984 loppuun asti. Poissa hallituksesta hän oli vain kaksi vuotta 1950 ja 1951. Yhteensä hallitusvuosia kertyi 37, joista 16 vuotta hän oli

varapuheenjohtaja ja lopuksi 8 vuotta puheenjohtaja. Hallituksen puheenjohtajana hän toimi myös kunnanjohtajan sijaisena ainakin joissakin tehtävissä.

Kunnanvaltuustoon hänet valittiin vasta vuoden 1964 vaaleissa ja hän oli valtuutettunakin vuoden 1984 loppuun. Poissa valtuustosta hän oli välillä 8 vuotta, joten valtuustovuotia hänelle kertyi vain 12.

Kunnallisjärjestön toimikunnassa hän oli vuosina 1956 – 1980 ensin varajäsenenä, myöhemmin varsinaisena jäsenenä ja rahastonhoitajanakin vuosina 1960 – 1967. Kunnallisjärjestön toimintaan hän osallistui yhteensä 25 vuotta.

Ennen poliitikon uraa hän oli armeijassa ja sodassa kahteen otteeseen yhteensä 4 vuotta ja 11 kuukautta.

Isäni aikoihin Ulvilassa oli mm. taksoitus-, teollistamis-, vero-, urheilu- sekä kotiseutu- ja matkailulautakunta. Myös joka koululla oli oma johtokuntansa. Nykyään on vain muutama lautakunta ja niitäkin ollaan vähentämässä nykyisestä.

Itse olin ensimmäisen kerran kunnallisvaaleissa ehdokkaana v. 1984. Silloin meillä oli ehdokkaita 56 ja saimme 7 valtuutettua. Minä sain silloin 10 ääntä. Sitten tulikin poliittiseen toimintaani tauko.

Vuoden 2000 kunnallisvaaleissa olin sitten toisen kerran ehdokkaana ja pääsin yllätyksekseni valtuustoon. Siitä asti olen ollut tiiviisti mukana kunnallispolitiikassa, vaikka seuraavissa vaaleissa putosinkin pois valtuustosta. Sitten taas vuosien 2008 ja 2012 vaaleissa äänestäjät olivat minulle suosiollisia. Kunnallisissa luottamustehtävissä olen nyt ollut mukana yli 15 vuotta.

Kunnallisjärjestön toimikunnan jäsen olen ollut saman ajan eli vuodesta 2001 alkaen ja sihteerinä vuodesta 2002 alkaen.

Harjunpään Vasemmistoliiton johtokunnan jäsen olen ollut vuodesta 1999 alkaen ja sihteerinä ensimmäistä vuotta lukuun ottamatta koko ajan. Nuorena toimin myös Harjunpään Demokraattisissa Nuorissa.

Kunnallisvaalit

Itsenäisen Suomen ensimmäiset kunnallisvaalit järjestettiin vuoden 1918 lopulla ja joissakin kunnissa ne siirtyivät seuraavan vuoden puolelle. Tästä alkaen kuntalaisilla on ollut yleinen ja yhtäläinen äänioikeus. Kunnallisvaaleja on järjestetty hyvin erilaisin väliajoin. Vuoteen 1925 asti vaaleja oli joka vuosi. Sitten niitä oli välillä kahden ja kolmen vuoden välein. Vuoden 1936 vaalien jälkeen seuraavat kunnallisvaalit järjestettiin sodan vuoksi vasta vuonna 1945. Vuoden 1956 jälkeen vaalit on pidetty neljän vuoden välein. Tämän säännön mukaan seuraavat vaalit olisivat taas tämän vuoden syksyllä, mutta nyt ne on siirretty vuoden 2017 kevääseen. Tämän jälkeen kuntavaalit järjestetäänkin sitten keväisin neljän vuoden välein. Vuonna 1992 vaalit pidettiin ensimmäisen kerran yksipäiväisinä. Sitä ennenhän ne olivat kaksipäiväisiä.

Kunnallisvaalit olivat ennen **suljetut listavaalit**, joissa äänestettiin vain listaa, eikä lainkaan tiettyä ehdokasta. Listalla oli joko yksi tai useampi ehdokas ja listat muodostivat vaaliliiton. Listan sisäinen valintajärjestys määräytyi sen mukaan, mihin järjestykseen ehdokkaat oli pistetty listalle.

Nykyisinkin Suomen kaikki vaalit ovat listavaaleja, mutta nyt ne ovat **avoimia listavaaleja**. Niissähän äänestetään tietyltä listalta tiettyä ehdokasta.

Alkuvuosista alkaen Ulvila sai sosialistienemmistöisen valtuuston. Tällaisena valtuusto onkin jatkunut aina vuoden 2008 loppuun asti, paitsi kaudella 1985 – 1988 vihreiden kaksijäseninen ryhmä oli vaa’ankieliasemassa. Esimerkiksi vuoden 1921 vaaleissa Ulvilan valtuustosta tuli sosialistienemmistöinen suhteessa 21 – 6.

Vaikka kunnallisjärjestöämme ei vielä ollutkaan vuonna 1945, kerron hieman sen vuoden vaaleista. Olen saanut perintönä tuon vuoden ja myös vuoden 1947 vaalilipun, joihin isäni on merkinnyt vaalituloksen. Vaalit pidettiin vuonna 1945 joulukuun 4. ja 5. päivänä. Työväen ja Pienviljelijäin vaaliliitto (Sos.-dem. ja SKDL) sai yhteensä 9 kunnanvaltuutettua, joista Sos.-dem 5 ja SKDL 4 (Kalle Vesa, Aarne Leino, Eero Alonen, Kauko Kivisaari). Silloinkin kuten tälläkin hetkellä valtuutetuistamme kaksi oli Harjunpäästä ja kaksi muualta Ulvilasta. Siirtoväen vaaliliitto sai yhden valtuutetun (Väinö Nuora, joka oli SKDL). Sitten oli vielä vaaliliitto Tasapuolinen oikeudenmukainen talouselämä (maalaisliitto 5, kok. 2). Vuonna 1945 valittiin siis yhteensä 17 valtuutettua.

Vuonna 1947 vaalit pidettiin samoin joulukuun 4. ja 5. päivänä. Työväen ja Pienviljelijäin SKDL:n vaaliliitto sai 3 valtuutettua (Kalle Vesa, Kauko Kivisaari, Pentti Männistö). Sos.-dem. 6, kok. 4, maalaisliitto 3, karjalaiset 1.

Isänikin oli molemmissa näissä vaaleissa ehdokkaana, mutta ei päässyt valtuustoon.

Kunnallisjärjestön elinaikana pidettyjen kunnallisvaalien tulokset Ulvilassa ovat meidän osalta seuraavat:

1956: 5 paikkaa / valtuustoon valittiin yhteensä **23** (-1 eli yhden paikan tappio edellisiin vaaleihin verrattuna); (valtuuston valitut: Kauko Kivisaari, Kalle Vesa, Arvo Laiho, Rainer Raitaniemi ja Urho Ketola)

1960: 6 paikkaa / 23 (+1); (Kauko Kivisaari 166 ääntä, Rainer Raitaniemi 83, Kalle Vesa 72, Arvo Laiho 53, Kustaa Tuominen 48 ja Juho Tattari 33); **SKDL toiseksi suurin ryhmä**

1964: 5 paikkaa / 23 (-1); (Kauko Kivisaari 181, Rainer Raitaniemi 86, Olavi Eklund 76, Reino Tuori 64 ja Arvo Laiho 40); **SKDL toiseksi suurin ryhmä**

1968: äänioikeuden ikäraja laski 21 vuodesta 20 vuoteen; 5 paikkaa / 23 (+0); (Kauko Kivisaari 130, Olavi Eklund 53, Paavo Raitaniemi 51, Rainer Raitaniemi 48 ja Marja-Leena Lehtimäki 41); **SKDL toiseksi suurin ryhmä**

1972: äänioikeuden ikäraja laski 20 vuodesta 18 vuoteen; 7 paikkaa / **27** (+2); (Olavi Eklund 85, Jaakko Kotiniemi 79 (kuoli keväällä 1976), Rainer Raitaniemi 60, Erkki Mäkinen 55, Heikki Pihlman 52, Eino Rostedt 42 ja Hilja Viljanen 42); **SKDL toiseksi suurin ryhmä**

1976: ääniosuus 25,4 %; 9 paikkaa / **35** (+2); (Marjatta Leppäniemi 118, Heikki Pihlman 87, Esa Tuominen 86, Paavo Raitaniemi 62, Vappu Saari 62, Olavi Eklund 60 (kuoli tammi-kuussa 1977), Reino Tuori 57, Eino Rostedt 54 ja Rainer Raitaniemi 54); **SKDL toiseksi suurin ryhmä**

1980: ääniosuus 22,2 % (-3,2 %); 8 paikkaa / 35 (-1); (Esa Tuominen 126, Pirjo Mäkelä 116, Heikki Pihlman 80, Paavo Raitaniemi 80, Vappu Saari 75, Marjatta Leppäniemi 54, Raimo Kuusisto 50 ja Reino Tuori 49)

1984: ääniosuus 19,6 % (-2,6 %); 7 paikkaa / 35 (-1); (Pirjo Mäkelä 163, Jouko Vuohiniemi 100, Paavo Raitaniemi 73, Tuula Lehtivuori 62, Rainer Raitaniemi 55, Vappu Saari 50 ja Alpo Nurmi 44)

- 1988: ääniosuus 18,0 % (-1,6 %); 6 paikkaa / 35 (-1); (Marja-Liisa Falin 150, Jouko Vuohiniemi 120, Pirjo Mäkelä 103, Paavo Raitaniemi 84, Tuula Javanainen-Lehtivuori 74 ja Ismo Hakala 63)
- 1992: ääniosuus 18,4 % (+0,4 %); 6 paikkaa / 35 (+0); (Jouko Vuohiniemi 176, Pirjo Mäkelä 162, Marja-Liisa Falin 161, Ismo Hakala 98, Jyrki Sivonen 78 ja Anne Taavela 63)
- 1996: ääniosuus 16,7 % (-1,7 %); 6 paikkaa / 35 (+0); (Jouko Vuohiniemi 182, Pirjo Mäkelä 121, Anne Taavela 99, Marja-Liisa Falin 79, Jyrki Sivonen 73 ja Petri Haanpää 52); Kullaa 13,5 %; 2 paikkaa / 17; (Esa Ahlqvist 37 ja Erkki Lind 34)
- 2000: ääniosuus 16,8 % (+0,1 %); 6 paikkaa / 35 (+0); (Pirjo Mäkelä 203, Petri Haanpää 102, Anne Taavela 64, Pekka Tuori 51, Kimmo Ruotsalainen 42 ja Matti Saarinen 41); Kullaa 7,3 %; 1 paikka / 17; (Tuula Yli-Anttila 31)
- 2004: **Ulvila-Kullaa kuntaliitos**; 16,9 % (+1,5 %); 6 paikkaa / 35 (-1, Ulvila+Kullaa); (Esa Ahlqvist 147, Matti Saarinen 118, Petri Haanpää 83, Anne Taavela 78, Anne Väkiparta 58 ja Jussi Leppänen 49)
- 2008: ääniosuus 11,8 % (-5,1 %); 4 paikkaa / 35 (-2); (Matti Saarinen 151, Anne Taavela 80, Pekka Tuori 59 ja Jussi Leppänen 58); **Ulvila oikeistoenemmistöiseksi**
- 2012: ääniosuus 12,9 % (+1,1 %); 4 paikkaa / 35 (+0); (Matti Saarinen 123, Kukka-Maaria Valkolumme 80, Anne Taavela 78 ja Pekka Tuori 70).

Toiminnasta

Politiikka on ollut joskus raakaakin toimintaa, jopa täällä Ulvilassa. Yksi esimerkki löytyy aikojen takaa. Tämän tapahtuman tarkka ajankohta ei selviä lehtileikkeestä, joka on arkistosamme. Tämä traaginen tapaus ajoittuu ehkä aivan 1940-luvun lopulle tai 1950-luvulle. Lehti kertoo: "Ulvilassa oli ollut SKDL:n vaalikokous, jossa kahden juopuneen miehen välillä syntyi kiistaa poliittisista asioista. Toinen mies syytti toista siitä, ettei tämä ollut aatteellisesti samaa mieltä kuin hän. Kertoman mukaan riita jatkui vielä kotimat kallakin, jolloin toinen oli mm. lievästi pahoinpidelty toista, joka tällöin joutui maantienojaankin. Suostutellakseen toveriaan oli lyöty pyytännyt pahoinpitelijäänsä kotiinsa ryypylle. Toinen esiintyi jatkuvasti röyhkeästi ja kaatoi mm. toverinsa pullosta kaiken viinan omaan lasiinsa. Tällä välin isäntä kävi viemässä talon seinustalle jättämänsä pyörän puusuojaan, mistä otti mukaansa kirveen, koska ei ollut muuten pystynyt pitämään puoliaan. Toinen mies tuli häntä portailla vastaan ja isäntä löi häntä kirveellä päähän niin, että terä upposi syvälle ohimoon. Teon tehtyään mies heti kehoitti vaimoaan hakemaan poliisin ja lääkärin. Pidätettäessä oli isäntä vahvasti humalassa. Verityön uhriksi joutunut oli noin 30-vuotias ja perheetön, tekijä on 49-vuotias ja perheellinen, mutta lapseton."

Meidän kunnallisjärjestön toimintakertomuksissa ei ole näin raakoja tapahtumia selvitetty. Niissä oli kuitenkin usein laajaa kerrontaa kyseisen ajan tapahtumista. Ensin oli kansainvälinen osuus, sitten valtakunnan tilanteesta kertova osuus ennen kuin päästiin oman kunnan ja oman yhdistyksen asioihin. Kansainvälisistä asioista käsiteltiin muun muassa Vietnamin sotaa ja muita USA:n hirmuvallan sotatoimia, Chilen presidentti Salvador Allenden murhaa, uus-

natsismin leviämistä Länsi-Saksassa, Neuvostoliiton ja muiden sosialistimaiden asioita sekä niiden etenemistä. Joltakin vuodelta löytyy maininta, että ”sosialistiset maat kulkevat varmasti eteenpäin”.

Valtakunnallisesti tärkeitä asioita olivat usein mm. työttömyys. Jo vuonna 1957 lähetettiin julkilausuma kunnanhallitukselle ja jopa valtioneuvostollekin. Siinä vaadittiin työttömäksi ilman omaa syytään joutuneille työläisille töiden pikaista järjestämistä. Myös vuonna 1978 oli huolestuneita laajasta työttömyydestä. Silloin Ulvilankin työttömyys oli yli 10 %. Maan asioista tietenkin myös eduskuntavaalit mainittiin toimintakertomuksissa. Esimerkiksi vuoden 1958 vaaleissa SKDL:stä tuli eduskunnan suurin ryhmä 50 edustajalla. Silloinkaan maahamme ei saatu työläishallitusta vaan sosdemit ja kokoomus muodostivat sodan jälkeisen ajan taantumuksellisuuden hallituksen. 1960-luvulla käytiin taistelua sairausvakuutuksen aikaansaamiseksi ja työviikon lyhentämiseksi 40 tuntiin.

Kansandemokraattisesta liikkeestä tietenkin myös kerrottiin toimintakertomuksissa. Niistä löytyy myös tiukkoja kannanottoja. Esimerkiksi vuoden 1970 kertomuksessa lukee: ”SKDL yhteiskunnallisena liikkeenä ei ole mikään ohimenevä voima, vaan me olemme poliittinen voima tulevaisuudessakin ja tulemme murtamaan niitä perusmuureja, joille kapitalistinen riistoyhteiskunta on rakentunut”. Myös 1970-luvun lopulla kansandemokraattisen liikkeen kahtiajaon jatkuminen huolestutti.

Kunnan asioista mainitaan toimintakertomuksissa muun muassa, että Ulvilan kunnalle valittiin vuonna 1967 ensimmäinen kunnanjohtaja ja samana vuonna myös nykyinen kunnanvirastotalo valmistui. Rakennusta on myöhemmin laajennettu vuonna 1992.

Alussa kunnallisjärjestön omaan toimintaan kuului lähinnä kokoukset ja vaalien organisointi. ”Kunnallisjärjestö on toiminut SKDL:n järjestöjen ja SKDL:n ihmisten yhdyssiteenä Ulvilassa.” Varsinaiset vaalililaisuudet ja muun toiminnan hoitivat perusjärjestöt, jotka olivat kunnallisjärjestön jäseniä. Perusjärjestöt järjestivät tupa- ja ompeluiltoja, opintokerhoja sekä elokuvia ja puhetilaisuuksia.

Parhaimmillaan esimerkiksi vuonna 1958 jäsenenä oli 11 perusjärjestöä (SKDL:n Harjunpään osasto, SKDL:n Suosmeren Työväenyhdistys, SKDL:n Friitalan yhdistys, SKDL:n Ulvilan yhdistys, SKDL:n Kaasmäen yhdistys, SKP:n Harjunpään, Friitalan ja Ulvilan osastot, Friitalan Demokraattiset Naiset, Harjunpään Demokraattiset Nuoret ja Ulvilan Demokraattiset Nuoret). Tuolloin niillä oli yhteensä yli 200 jäsentä. Ne maksoivat kunnallisjärjestölle jäsenveroä 24 markkaa jokaisesta jäsenestään. Nuorisosastojen ei tarvinnut maksaa jäsenveroä. 1970-luvulla SKDL:n, SKP:n ja nuorisoliiton yhteinen jäsenmäärä Ulvilassa oli noin 350. Parantaakseen muun muassa vaalirahoitustaan kunnallisjärjestö alkoi yhdistysten maksaman jäsenveron lisäksi periä 1970-luvulla niin sanottua lautakuntaveroä kunnallisissa luottamustoimissa olevilta jäseniltä. Yhdistysten jäsenvero taidettiin lopettaa jo 1970-luvun lopulla, mutta luottamushenkilöiltä perittävä vero on nykyisinkin käytössä.

SKDL:n ja myöhemmin Vasemmistoliiton edustajia on aina ollut mukana Ulvilan kunnan päätävissä elimissä, kuten valtuustossa, hallituksessa, lautakunnissa ja johtokunnissa sekä myös useasti maakunnallisissa tehtävissä (maakuntavaltuustossa, käräjäoikeuden lautamiehinä, kiinteistötoimitusten uskottuina miehinä ja niin edelleen). Esimerkiksi vuoden 1972 vaalien jälkeen edustajiamme oli sadassa eri luottamustehtävässä. Heille järjestettiin useampanakin

vuonna oma kunnallinen opintotilaisuus tai kunnallisseminaari. Niihin osallistui jopa 45 toveria kerralla.

Näiden luottamustehtävien lisäksi edustajamme ovat osallistuneet piirikokouksiin, piiritoimikuntaan/piirihallitukseen sekä puoluekokouksiin.

Ainakin vuonna 2014 olemme järjestäneet piirikokouksen Ulvilassa.

Joskus kaikki meidän päättäjät eivät hyväksyneet meidän paikoille luottamustehtäviin muita kuin perinteisiä työläisiä. Esimerkiksi insinöörin katsottiin olevan porvarien asialla, vaikka oli-kin meidän jäsen. Onneksi meidänkin porukoissa suvaitsevaisuus on parantunut. Onhan meillä ollut valtuutettuina esimerkiksi lakimies, opettaja ja yrittäjä.

Kunnallisvaalien lisäksi meillä on ollut ehdokkaita muun muassa eduskuntavaaleissa sekä Osuusliike Kansan, Tradekan, osuuspankin, osuuskaupan ja seurakunnan vaaleissa. Omia vaalitulaisuuksia olemme järjestäneet kunnallis-, eduskunta- ja europarlamenttivaalien edellä sekä joskus myös ennen presidentinvaaleja.

Vuoden 2012 keväällä hankittiin yhdistykselle oma vaalitelta syksyn kunnallisvaaleja varten ja tietenkin tulevaisuudenkin varalle.

Vuosien saatossa olemme järjestäneet vaalitulaisuuksien lisäksi myös illanviettoja, saunailtoja, teatteriretkiä, resiinaretkiä, luontoretken Joutsijärven maastoon sekä olemme istuttaneet puita Naparantaan vastustaen ilmastonmuutosta.

Yhdistyksemme 50-vuotisjuhlaa vietettiin 13.3.2006 vuosikokouksen merkeissä Cafe Hellmanissa entisellä nahkatehtaalla. Tuohon tilaisuuteen osallistui 25 jäsentä.

Kansanedustajakin on osallistunut tilaisuuksiimme useasti, joskus jopa kolme kerrallaan. Nimittäin elokuussa 2013 eduskuntaryhmän puheenjohtaja Annika Lapintie sekä kansanedustajat Kari Uotila ja Jari Myllykoski vierailivat Ulvilassa järjestämässämme toritapahtumassa.

Valtuustoryhmämme on ollut keskeinen ja aktiivinen toimija kunnallisjärjestössä. Se on tehnyt paljon hyviä aloitteita. Esimerkiksi vuonna 1969 mainitaan, että SKDL:n aloitteesta on valmistumassa vanhustentalo. Se ei kuitenkaan ollut silloin täysin kunnallinen, vaan toimi yhdistyspohjalla. Myöhemmin se kuitenkin myytiin kunnalle. Myönteisiksi saavutuksiksi mainitaan myös vuonna 1979 valmistunut nykyinen terveyskeskus, seuraavana vuonna aloitettu vapaa-aikekeskuksen rakentaminen sekä kunnalliskodin sairaosaston laajennus, Friitalan päiväkotij, vesilaitoksen kunnallistaminen ja omakotialueiden kaavoittaminen.

Valtuutettumme eivät ole ehkä aina toimineet ihan täysin lakien mukaan. Ryhmämme poistui valtuuston kokouksesta 23.2.2009 kesken kuntaliitosasian käsittelyn. Tuossa mielenilmauksessa oli mukana yhteensä 16 valtuutettua. Valtuusto menetti tuolloin päätösvaltaisuutensa ja se jouduttiin keskeyttämään. Poistuneita epäiltiin rikoksesta ja asiaa tutkittiin virkavelvollisuuden rikkomisena. Siitä ei tullut kenellekään syytteitä. Me silloiset valtuutetut saimme tuosta tapahtumasta muistoksi kihlakunnansyyttäjän tutkinnanjohtajan esityksestä tekemän päätöksen: ”Määrään, että esitutkinta lopetetaan.”

Kunnallisjärjestökään ei ole aina toiminut tiukasti sääntöjen mukaan, sillä jo vuonna 1970 mainitaan, että ”kokoukset olivat avoimia kaikille SKDL:n ihmisille”. Tuolloinhan yleisissä kokouksissa vain jäsenyhdistyksillä piti sääntöjen mukaan olla edustus. Se oli silloin jo sitä paljon nykyisinkin vaadittua avoimuutta päätöksenteossa.

Heti yhdistyksemme alusta alkaen lehtitilausten hoitaminen oli tärkeässä asemassa. Ulvilassa oli useita lehtiasiamiehiä, jotka kävivät kodeissa tilauttamassa työväenlehtiä. Tämä työ oli jokavuotista, sillä silloin ei vielä tunnettu jatkuvia tilauksia. Satakunnan Työ oli tietenkin tärkein lehti. Sitä tulikin parhaimmillaan 1970-luvulla noin 600 ulvilalaiseen kotiin. Nythän se onkin jo historiaa, sillä sen ilmestyminen loppui 69 vuoden jälkeen vuoden 2015 lopussa. Satakunnan Työtä pidettiin aina tärkeänä tiedotuslehtenä ja siihen saatiin myös meidän haluamiamme juttuja Ulvilan asioista. Enemmänkin olisimme halunneet tuoda esille omia aiheitamme, mutta ne eivät aina mahtuneet lehteen. Meidän juttuja sisältäviä lehtiä jaettiin talloilla kaikkii ulvilalaisiin koteihin ja myöhemmin myös avustimme rahallisesti Ulvilan alueella tapahtuvia peittojakoja jopa kaksikin kertaa vuodessa.

Tärkeitä kansandemokraattisia lehtiä olivat myös Kansan Uutiset, Uusi Nainen (SNDL), Terä (SDNL) ja Raketti (SDPL).

Internetistä tuli myös tärkeä informaatiokanava. Kunnallisjärjestön omat nettisivut tehtiin sihteerin toimesta kiireisellä aikataululla ennen vuoden 2004 kunnallisvaaleja. Vuonna 2006 ne päivitettiin nykyiseen muotoonsa.

Kansandemokraattiset järjestöt järjestivät maakuntajuhlia 1950-, 1960- ja 1970-luvuilla vuosittain eripuolilla Satakuntaa. Ulvilastakin osallistuttiin juhlille parilla linja-autokuormalla sekä tietenkin omillakin kyydeillä. Vuonna 1977 maakuntajuhla järjestettiin Ulvilan Friitalassa.

Jo 1950-luvulta alkaen esitettiin lähes vuosittain yhteistyötä sosdem-kunnallisjärjestön ja valtuustoryhmän kanssa. Yhteistyö ei kuitenkaan onnistunut, koska he vaativat vain tukea itselleen, mutta eivät olleen valmiita tukemaan meitä missään asiassa. Vasta vuoden 1964 kunnallisvaalien jälkeen päästiin sosdemien kanssa neuvotteluihin ja saatiin lisäpaikkoja hallitukseen ja lautakuntiin. Kunnansihteerin valinnan yhteydessä 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa sosdemit pettivät jälleen. Sosdem-ryhmän kanssa oli tehty kirjallinen sopimus, että se olisi SKDL:n paikka. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaikka SKDL:stä oli useita päteviä hakijoita. Yhteistyö demarien kanssa toimi jatkossa kuitenkin kohtalaisesti aina siihen asti, kun Ulvilasta tuli vuonna 2009 oikeistoenemmistöinen kunta. Siitä alkaen demarit eivät enää tarvitse meitä omaksi apupuolueekseen. Vuoden 2008 vaalien jälkeisissä neuvotteluissa demarit eivät olisi antaneet meille edes suhteellisuuden perusteella kuuluvia hallitus- ja lautakuntapaikkoja. Onneksi pääsimme hyvään sopimukseen porvaripuolueiden kanssa ja saimme meille kuuluvat paikat. Siitä alkaen yhteistyömme onkin sujunut paremmin kokoomuksen ja keskustan kuin demarien kanssa.

Vappuaaton muistotilaisuus vuonna 1918 surmattujen haudalla on kuitenkin ollut jo pitkään yhteinen tapahtuma sosdemien kanssa. Tietenkin siinäkin on ainakin yksi poikkeus, kun demarit eivät mahtuneet meidän kanssa samaan tilaisuuteen vuonna 2009. Silloin me järjestimme kyseisen tilaisuuden yksin.

Vuonna 1978 järjestettiin meidän aloitteesta ensimmäinen kerta työväen yhteinen kulttuurilta Ulvila-päivien yhteydessä.